וְאֵין מוֹנִין יְמֵי נְטִיעוֹת לַשָּׁבָּתוֹת, שאין שום צורך לדעת באיזה יום בשבת ניטע האילן, וגם אם יקיים את האילן לא יזכר הדבר שניטע בשבת ולכן אין טעם לקונסו.

הברייתא מביאה טעם נוסף שאמר רבי מאיר לחלק בין שבת לשביעית: דָּבָר אַחֵר, נֶחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַשְּׁבִיעִית, שאיסור שביעית קל בעיניהם, ועל כן יש לקונסו גם בשוגג כדי שלא יבואו לזלזל באיסור זה, וְלֹא נֶחְשְׁדוּ עַל הַשַּׁבָּתוֹת, שהשבת חמורה עליהם ואין חשש שמא יבואו לזלזל בה, ולא הוצרכו לקונסו. שואלת הגמרא, מַאי דָּבָר אַחֵר – לשם מה הוצרך רבי מאיר להוסיף טעם זה. משיבה הגמרא, הָכִי קָאָמַר – כך נתכוין רבי מאיר לומר, וְכִי תֵּימָא – אם תאמר שאין לחלק בין שביעית לשבת, שהרי שַׁבָּת נָמֵי יש לחשוש שידעו לאחר זמן שאילן זה ניטע בשבת, שהרי לפעמים יש צורך למנות גם ימים לנטיעות כדי לדעת אם עברו על האילן שלושים יום לפני ראש השנה, וּוַימְנִין דְּמִיקְּלַע יוֹם שְׁלָשִׁים בְּשַׁבָּת – לפעמים יודמן שיום השלושים שלפני ראש השנה חל בשבת, דְּאִי נָטַע הָהוּא יוֹמָא הוּא דְּסָלְקָא לֵיהּ שַׁתָּא, וְאִי לֹא לֹא סָלְקָא לֵיהּ שַׁתָּא – באופן זה רק אם נטע את האילן באותו יום השבת עלתה לאילן זה שנה לחשבון שני ערלה, ואם נטעו לאחר שבת לא עלתה לו שנה זו, וכשימנו לאילן זה את שנת הנטיעה לחשבון שנות ערלה ידעו שניטע בשבת ולכן נקנוס גם בשבת, תָּא שְׁמַע דָּבָר אַחֵר – בא ושמע חילוק אחר, נֶחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַשְּׁבִיעִית, וכיון שהדבר נזכר שהאילן ניטע בשביעית יש לחוש שמא יבואו להקל באיסור שביעית, וְלֹא נֶחְשְׁדוּ עַל הַשַּׁבָּתוֹת, ואף אם יזכר שאילן זה ניטע בשבת לא יבואו להקל בה.

הגמרא מוסיפה ומיישבת גם את מה שקשה על דברי רבי יהודה בברייתא: דְּרַבִּי יְהוּדָה אַדְּרַבִּי יְהוּדָה לֵא קַשְׁיָא, מדוע לא קנס את הנוטע בשביעית בשוגג אף שקנס את המחלל שבת בשוגג, כי בְּאַתְרֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה חֲמִירָא לְהוּ שְׁבִיעִית – במקומו של רבי יהודה היתה שביעית חמורה עליהם, ולא היה צריך לחשוש שמא יבואו להקל בה. ומביאה הגמרא מעשה המוכיח זאת, דַּהֲהוּא דַּאֲמַר לֵיהּ לַחֲבִירוֹ דַּיֵּיר בַּר דַּיְירָתָא – היה אחד שביזה את חבירו וקרא לו 'גר בן גיורת', אֲמַר לֵיהּ – השיב לעומתו, אֲנָא לֹא אֲכָלִי פֵּירֵי דְּשָׁבְיעִית כְּוָותָךְ – לא אכלתי פירות שביעית כמותך. הרי שהיתה השביעית חמורה עליהם ביותר.

הגמרא מביאה ברייתא שממנה מוכח שרבי מאיר לא קנס שוגג אטו מזיד בדרבנן: תָּא שְׁמַע, זר שֶׁאָכַל תְּרוּמָה בשוגג, אפילו שהיתה טְמֵאָה, מְשַׁלֵּם לכהן פירות חוּלִּין טְהוֹרִין, עבר וְשִׁילַּם חוּלִּין טְמֵאִים מַהוּ, אָמַר סוּמְכוֹס מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, אם שילם אותם בְּשׁוֹגֵג – שלא ידע שהם טמאים, תַּשְׁלוּמָיו תַּשְׁלוּמִין והם נעשים תרומה טמאה ונפטר בזה, אבל אם עשה כן בְּמֵזִיד – שידע שהם חולין טמאים, אֵין תַּשְׁלוּמָיו תַּשְׁלוּמִין ועליו לחזור ולשלם חולין טהורים. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה – בין בשוגג ובין במזיד תַּשְׁלוּמָיו תַּשְׁלוּמִין וחל על הפירות שם תרומה והם שייבים לכהן, וּבנוסף לזה קנסוהו חכמים ואמרו שחוֹזֵר וְמְשַׁלֵּם חוּלִּין טְהוֹרִים.

הגמרא מבררת ומתקנת את גירסת הברייתא: וְהָוֵינַן בָּהּ – והקשינו בדברי הברייתא בְּמֵזִיד אַמַּאי קנסוהו חכמים ואמרו אֵין תַּשְׁלוּמָיו תַּשְׁלוּמִין, והרי לא החזיר תשלומין גרועים, אדרבה תָּבֵא עָלָיו בְּרָכָה, דְּאָכִיל מְנֵיהּ מִידֵּי דְּלֵא חֲזֵי לֵיהּ בִּימֵי טוּמְאָתוֹ, וְקָא מְשַׁלֵּם לֵיהּ מִידֵּי דְּחָזֵי לֵיהּ בִּימֵי טוּמְאָתוֹ – שהרי אכל מהכהן תרומה טמאה שאסורה באכילה אפילו כשהוא טמא, ושילם לו חולין טמאים שהם מותרים באכילה בימי טומאתו, וְאָמַר רָבָא, וְאָמְרֵי לָהּ כְּדֵי – ויש שאמרו תירוץ זה בשם חכם ששמו כדי, חַסּוּרֵי מְחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי – נוסח הברייתא חסר, וכך יש לשנותה, אָכַל תְּרוּמָה טְמֵאָה, מְשַׁלֵּם כָּל דְּהוּ – כל חולין שהם ואפילו טמאים, אבל אם אָכַל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, מְשַׁלֵּם חוּלִּין טְהוֹרִים. עבר וְשִׁילַּם חוּלִּין טְמֵאִין מַהוּ, סוּמְכוֹס אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, אם עשה כן בְּשׁוֹגֵג תַּשְׁלוּמָיו תַּשְׁלוּמִין, ונעשו התשלומין תרומה טמאה ויצא בזה ידי חובת תשלומין, ואם עשה כן בְּמֵזִיד, אֵין תַּשְׁלוּמָיו תַּשְׁלוּמִין, שקנסוהו חכמים על שמפסיד לכהן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה – בין בשוגג ובין במזיד תַּשְׁלוּמָיו תַּשְׁלוּמִין וחל על הפירות שם תרומה והם ממון כהן, וחכמים קנסוהו שאינו יוצא ידי חובתו בכך וְחוֹזֵר וּמְשַׁלֵּם חוּלִּין טְהוֹרִין. וְאָמַר רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא, הָכָא בְּקָנְסוּ שׁוֹגֵג אֲטוּ מֵזִיד אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ – רבי מאיר וחכמים לא נחלקו כאן אלא בדין השוגג, האם קנסוהו אטו מזיד (דְּרַבִּי מֵאִיר סָבַר לֹא קָנְסוּ שׁוֹגֵג אֲטוּ מֵזִיד וַחֲכָמִים אוֹמְרִים קָנְסוּ). והרי האיסור לשלם תרומה טמאה אינו אלא מדרבנן, ובכל זאת לא קנס רבי מאיר שוגג אטו מזיד.

מתרצת הגמרא, הָכִי הַשְׁתָּא – וכי ענין זה דומה לענייננו, הָתָם – בענין תשלומי תרומה, גַּבְרָא לִשְׁלוּמֵי קָא מִיכַּוַּין – אדם כשר הוא וכוונתו היתה לטובה ושגג מתוך שהיה מתעסק בתשלום חובו לתרומה, אֲבָל נִיקּוּם וְלִיקָּנְסֵיהּ – וכי אנו נקום וקונסו על ששגג ולא ידע שהפירות טמאים, אבל המטמא המדמע והמנסך קנסו אותם גם בשוגג שהרי לא באה להם השגגה על ידי עשיית דבר טוב.

הגמרא מביאה ברייתא נוספת שממנה מוכח שאין קונסים שוגג אטו מזיד בדרבנן: תָּא שְׁמַע מהברייתא, דָּם קרבן שֶׁנִּטְמָא ונאסר להקריבו, ועבר הכהן וְזָרְקוֹ על גבי המזבח, אם זרקו בְּשׁוֹגֵג, הוּרְצָה – נתקבל הקרבן ברצון והותר הבשר באכילה, שהציץ מרצה על טומאת מקדש וקדשיו, ואם זרקו בְּמֵזִיד, לֹא הוּרְצָה – לא הוכשר הקרבן לענין שיהא בשרו מותר באכילה. והרי דם זה מדאורייתא מותר לזורקו לכתחילה, שהציץ מרצה, ומדרבנן הוא שאסור לזורקו, והתירה הברייתא את הבשר באכילה אם נזרק הדם בשוגג ולא קנסו שוגג אטו מזיד, וקשה מכאן למה שאמרנו שרבי מאיר קנס בדרבנן שוגג אטו מזיד. מתרצת הגמרא, אָמַר לְךָ רַבִּי מֵאִיר, הָכִי הַשְׁתָּא – וכי ענין זה דומה לענייננו, הָתָם – בענין דם טמא שזרקו על המזבח, גַּבְרָא לְכַפּוּרֵי קָא מְכַוַּין – אדם זה היתה כוונתו לטובה בזריקת הדם, שרצה לכפר בו על גבי המזבח, אֲבָל נִיקּוּם וְנִקָּנְסֵיהּ – וכי מן הראוי שאנו נקונסו על שגגתו, מה שאין כן המטמא המדמע והמנסך שלא היתה כוונתם לטובה קנסו אותם גם בשוגג.

הגמרא מקשה מסתם במסכת תרומות (פ"ב מ"ג) משנה שמוכח ממנה שאין קונסים בדרבנן שוגג אטו מזיד:

תָּא שְׁמַע, חַמְעַשֵּׂר בְּשַׁבָּת, ועבר על איסור דרבנן שאסרו להפריש תרומות ומעשרות בשבת, בְּשׁוֹגֵג יֹאכַל בְּמֵזִיד לֹא יֹאכַל, והרי מעשר בשבת איסור דרבנן הוא, וקשה מדוע לא קנס בו רבי מאיר שוגג אטו מזיד. מתרצת הגמרא, הָכִי הַשְׁתָּא – וכי ענין זה דומה לענייננו, הָתָם – בדין מעשר בשבת, גַּבְרָא לְתַקּוּנֵי קָא מְכַוַּין – אדם זה מתכוין לתקן פירותיו וכוונתו לטובה, אֲבָל נִיקּוּם וְלִיקָּנְסֵיהּ – וכי ראוי לנו לקונסו על שגגתו, מה שאין כן המטמא המדמע והמנסך שלא היתה כוונתם לטובה קנסו אותם גם בשוגג.

הגמרא מוסיפה ומקשה מסתם משנה (תרומות שם) שלא קנסו שוגג אטו מזיד בדרבנן: תָּא שְׁמַע, מסתם משנה (שם), הַמַּטְבִּיל כֵּלִים בְּשַׁבָּת, שזה איסור מדרבנן, אם עשה כן בְּשׁוֹגֵג יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, בְּמֵזִיד לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וקשה מדוע לא קנס רבי מאיר גם בשוגג שלא ישתמש בהן, והרי זה איסור דרבנן. מתרצת הגמרא, הָכִי הַשְׁתָּא – וכי ענין זה דומה לענייננו, הָתָם – לגבי טבילת כלים, גַּבְרָא לְטַהוּרֵי קָא מְכַוַּין – אדם זה כוונתו לטובה, לטהר כליו, אֲבָל נִיקּוּם וְלִיקָּנְסֵיהּ – וכי אנו נקונסו על שגגתו, מה שאין כן המזיק את חבירו קנסוהו גם בשוגג.

הגמרא מקשה על מה שאמרנו שרבי יהודה לא קנס שוגג אטו מזיד בדרבנן: וְרָמֵי דְּרַבִּי יְהוּדָה אַדְּרַבִּי יְהוּדָה בְּדְרַבָּנָן – קשה מדברי רבי יהודה על דברי רבי יהודה בדין קנסו שוגג אטו מזיד בדרבנן. דְּתַנְיָא לענין דברים שבמנין, כגון אגוזי פרך ורמוני באדן ושאר המנויים במשנה במסכת ערלה (פ"ג מ"ז), שאם הם ערלה ונתערב מהם בפירות היתר, אינם בטלים אפילו באלף מפני חשיבותם, וכל זה כשהם שלמים, אבל אם נתפצעו האגוזים האסורים ונפלו לתוך של היתר הרי אלו בטלים כשאר פירות.

ואם נָפְלוּ אגוזי ערלה לתוך אגוזי היתר כשהם שלמים ואחר כך נִתְפָּצְעוּ ובטלה חשיבותם, אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד לֹא יַעֲלוּ – בין אם נתפצעו בשוגג ובין אם נתפצעו במזיד אינם בטלים, לפי שהיה אסור לפצעם כדי שיתבטלו. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים, אם נתפצעו בְּשׁוֹגֵג, יַעֲלוּ, שהרי לא ביטל איסור בכוונה, ואם פצעם בְּמֵזִיד, לֹא יַעֲלוּ. ומקשה הגמרא, וְהָא חָכָא, דְּמַדְאוֹרַיְיתָא אפילו דברים שבמנין חַד בְּתַרֵי בָּטֵל, וְרַבָּנָן הוּא דְּגָזְרוּ על דברים החשובים שלא יתבטלו, נמצא שאין כאן אלא איסור דרבנן, וְקָא קָנֵים רַבִּי יְהוּדָה אף בשוגג, ומוכח שרבי יהודה קונס שוגג גם באיסור דרבנן, ואילו במטמא מדמע ומנסך לא קנס בשוגג. מתרצת הגמרא, הָתָם – בדין אגוזי ערלה חַיְינוּ טַעֲמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה שאסר אף בשוגג, מִשּׁוּם דְּאָתֵי לְאֵיעֲרוּמֵי – שאם נתיר במקום שנתפצעו בשוגג יבוא להערים ולפצעם במזיד ויאמר שנתפצעו בשוגג.

אגב שהובאו דברי רבי יוסי, מקשה הגמרא על דבריו אלו מדבריו במקום אחר: וְרָמֵי דְּרַבִּי יוֹסֵי אַדְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּתָנַן במסכת ערלה (פ״א מ״ז), נְטִיעָה שֶׁל עֲרֵלָה וְשֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִּנְטִיעוֹת אֲחֵרוֹת ואין ידוע איזו היא האסורה, הֲרֵי זֶה לֹא יְלַקֵּט את הפירות מהאילנות שבתערובת, לפי שכל זמן שהנטיעה מחוברת הרי היא חשובה ואינה מתבטלת, ואם ילקטם נמצא שהוא מבטל איסור לכתחילה. וְאִם לִיקֵּט בשוגג, שהיה סבור שכבר בטלו במחובר, יַעֲלוּ בְּאֶחָד וְמָאתַיִם – יתבטלו הפירות שליקט, אם יש בתערובת מאתים של היתר כנגד הפירות האסורים, וּכְלָבָד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּין לְלַקֵּט כדי לבטל, ובאופן זה אין האיסור מתבטל. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אַף הַמִּתְכַּוֵּין לְלַקֵּט כדי לבטל, יַעֲלוּ בְּאֶחָד וְמָאתַיִם, שגם המבטל איסור במזיד מועיל ביטולו. וזה סותר למה שאמר בברייתא לעיל לגבי תערובת אגוזי ערלה, שאם פצעם במזיד אינם בטלים. מתרצת הגמרא, הָא אִתְּמַר עֲלָהּ – הרי כבר נאמר על הלכה זו, אֲמַר רָבָא, חֲזָקָה אֵין אָדָם נוטע נטיעת ערלה בין שאר אילנות בלא סימן, וְאוֹסֵר אֶת כֻּלָּן בְּנִטִּיעָה אַחַת, וכיון שהוא דבר שאינו מצוי לא החמירו חכמים לאסור אף אם ליקט במזיד, אבל תערובת איסור בהיתר הוא דבר מצוי ולכן אסרו אם פצעם במזיד. וְכֵן כִּי אָתָא רַבִּין, אֲמַר בשם רַבִּי יוֹחָנָן, חֲזָקָה אֵין אָדָם אוֹסֵר אֶת כֻּלָּן בְּנִטִּיעָה אַחַת.

משנה

דין נוסף שתיקנו מפני תקון העולם: הַכֹּהֲנִים שֶׁפִּגְּלוּ בַּמִּקְדָּשׁ – שחשבו בשעת עבודת הקרבן לאכול או להקטיר ממנו לאחר זמנו בפסל בכך, אם היו מְזִידִין – שידעו שהקרבן נפסל בכך, חַיָּבִין לשלם את דמי הקרבן לבעליו.

גמרא

הסוגיא שלפנינו דנה אימתי אדם נאמן לומר על דבר שאינו שלו שהוא אסור. הגמרא מביאה ברייתא בענין זה: תָּנוּ רַבָּנָן, מי שהיה לו פועל שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּטָהֳרוֹת, וְאָמַר לוֹ הפועל, טְהֹרוֹת שָׁעָשִׂיתִי עִמְּךָ נִטְמְאוּ, וכן אם הָיָה עוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּזָבִים, וְאָמַר לוֹ זְבָחִים שֶׁעָשִׂיתִי עִמְּךָ נִתְפַּגְּלוּ, נֶאֱמָן. אֲבָל אם אָמַר לוֹ טָהֳרוֹת שֶׁעָשִׂיתִי עִמְּךָ בְּיוֹם פְּלוֹנִי נִטְמְאוּ, וּזְבָחִים שֶׁעָשִׂיתִי עִמְּךָ בְּיוֹם פְּלוֹנִי נִתְפַּגְּלוּ, אֵינוֹ נֶאֱמָן. מבררת הגמרא, מַאי שְׁנָא רֵישָׁא וּמַאי שְׁנָא סֵיפָא – מדוע החילוק בין הרישא לסיפא, אָמַר אַבָּיֵי, כָּל שֶׁבְּיָדוֹ – כל שהודיעו בשעה שעדיין יש באפשרותו לאוסרו נֶאֱמָן הוא לומר עליו שנאסר. רָבָא אָמַר, אף אם כבר אין בידו לאוסרו נאמן, והסיפא של הברייתא מדברת בְּגוֹן דַּאֲשְׁכְּחֵיהּ וְלֹא אָמַר לֵיהּ וְלֹא מִידֵּי – שפגשו פעם אחת ולא אמר לו כלום, וּלְבָתַר הָכֵי אַשְׁכְּחֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ – ולאחר מכן פגשו פעם נוספת ואז אמר לו, ומכיון שלא אמר לו בפעם הראשונה נראה שאין זה אמת, מכיון שלא אמר לו בפעם הראשונה.

הגמרא מביאה מעשה שהיה ומה שפסק רבי אמי בזה: הַהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַמִּי, אָמַר לֵיהּ, סֵפֶר תּוֹרָה שָׁכַתְבִתִּי לְפְלוֹנִי, אַזְכָּרוֹת [–שמות הקודש] שֶׁלּוֹ לֹא כְּתַבְתִּים לְשְׁמָן, והספר פסול. אָמַר לֵיהּ – שאל אותו רבי אמי, סֵפֶר תּוֹרָה בָּיַד מִי הוא נמצא עתה. אָמַר לֵיהּ, בְּיַד לוֹקֵחַ. אָמַר לֵיהּ רבי אמי, נֶאֱמָן אַתָּה לְהַפְסִיד שָׁכַרְךָ שקבלת עבור הספר כיון שאתה מודה שהוא פסול, וְאִי אַתָּה נֶאֱמָן לְהַפְסִיד סֵפֶר תּוֹרָה – לפוסלו. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְרְמְיָה לרבי אמי, נְהִי – אמנם אמת הוא דְּהַפְסִיד שָׂכָר אַזְכָּרוֹת שהרי הוא מודה שלא כתבן לשמן, אבל שָׂכָר דְּסֵפֶר תּוֹרָה כּוּפִּיהּ מִי הַפְסִיד. אָמַר לֵיהּ רבי אמי, אֵין – ודאי הפסיד הכל, לפי שֶׁכָּל סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁאֵין אַזְכָּרוֹת שֶׁלּוֹ כְּתוּבוֹת לְשְׁמָן אֵינוֹ שָׁוֶה כְּלוּם. מקשה הגמרא, מדוע אינו שוה כלום, וְלֵיעָבֵר עֲלַיְיהוּ קוֹלְמוֹס וְלִיקַדְּשֵׁיהּ – והרי יכול לתקנו על ידי שיחזור ויכתוב על השמות לשמן. הגמרא מבררת האם יש להוכיח שרבי אמי סובר כאחד מן התנאים במחלוקת שלפנינו: כְּמַאן – כדעת מי מהתנאים סובר רבי אמי, נֵימָא דְּלָא כְּרַבִּי יְהוּדָה – נאמר שלא כרבי יהודה, דְּתָנַן, הֲרֵי שָׁהָיָה צָרִיךְ לִכְתּוֹב אֶת הַשֵּׁם, ושגה וְנִתְכַּוֵּון לִכְתּוֹב יְהוּדָה, משום שהיה סבור שצריך לכתוב 'יהודה', וְטָעָה בכתיבתו וְלֹא הִטִּיל בּוֹ אות דָּלֶת ונמצא השם כתוב כתיקונו אלא שלא נכתב לשמו, מַעֲבִיר עָלָיו – על השם קוֹלְמוֹס, וּמְקַדְּשׁוֹ על ידי הכתיבה העליונה שכתבה לשמה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין הַשֵּׁם מִן הַמּוּבְחָר, ולא הוכשר הספר בכך. ומעתה יש לומר שרבי אמי סובר כחכמים, שהרי לרבי יהודה יש תקנה לספר זה על ידי העברת קולמוס. משיבה הגמרא, אֲפִילּוּ תֵּימָא – שרבי אמי סובר כְּרַבִּי יְהוּדָה ומכל מקום אין הספר שוה כלום, לפי שעַד כָּאן לֹא קָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה שאפשר להכשירו, אֶלָּא כשאירע כן בַּחֲדָא אַזְכָּרָה – באזכרה אחת, אֲבָל בשמות דִּכְווֹלֵי סֵפֶר תּוֹרָה, לֹא התיר רבי יהודה לעשות כן, מִשּׁוּם דְּמֵיחֲזֵי כְּמְנוֹמָר – שנראה הספר כאילו יש בו כתמים, שהאותיות שעבר עליהם משונות משאר האותיות.

הגמרא מביאה מעשה נוסף בענין זה: הַהוּא דְּאָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַבָּהוּ, אָמַר לֵיהּ, סֵפֶר תּוֹרָה שָׁכַתְבִתִּי לְפְלוֹנִי, גְּוִילִין [–קלף] שֶׁלּוֹ לֹא עִיבַּדְתִּים לְשְׁמָן והוא פסול. אָמַר לֵיהּ רבי אבהו, סֵפֶר תּוֹרָה בְּיַד מִי, אָמַר לֵיהּ, בְּיַד לוֹקֵחַ, אָמַר לוֹ רבי אבהו, מִתּוֹךְ שֶׁאַתָּה נֶאֱמָן לְהַפְסִיד סֵפֶר שָׂכָרְךָ שהרי אתה מודה שאינו שוה כלום, אַתָּה נֶאֱמָן לְהַפְסִיד סֵפֶר תּוֹרָה, שכיון שבאמירתו הוא מפסיד לעצמו כל שכרו, ודאי אומר אמת, ולא כדי לצער את בעל הספר.